

**TRAINER
ZONDER
GRENZEN**

TRAINER ZONDER GRENZEN

TOM SAINTFIET

VAN DE FINSE
VOETBALMAFFIA TOT
MARMEREN STADIONS
IN QATAR

www.lannoo.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Redactie: Thijs Delrue

Vormgeving: Studio Lannoo/Karakters

Omslag: Keppie en Keppie

Coverbeeld: © Jelle Vermeersch

Auteursfoto achterplat: © Helge Schutz

Cartografie: Tatjana Matysik

Foto's binnenwerk: © privéarchief Tom Saintfiet, Münsterländische Tageszeitung, Helge Schutz, Windhoek Observer, Simon Regis, Bin Zubeiry, Omar Abdulaziz, Free State Stars en Mieke Jacobs

© Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2015 en Tom Saintfiet

D/2015/45/276 – NUR 740/480

ISBN 978 94 014 2571 1

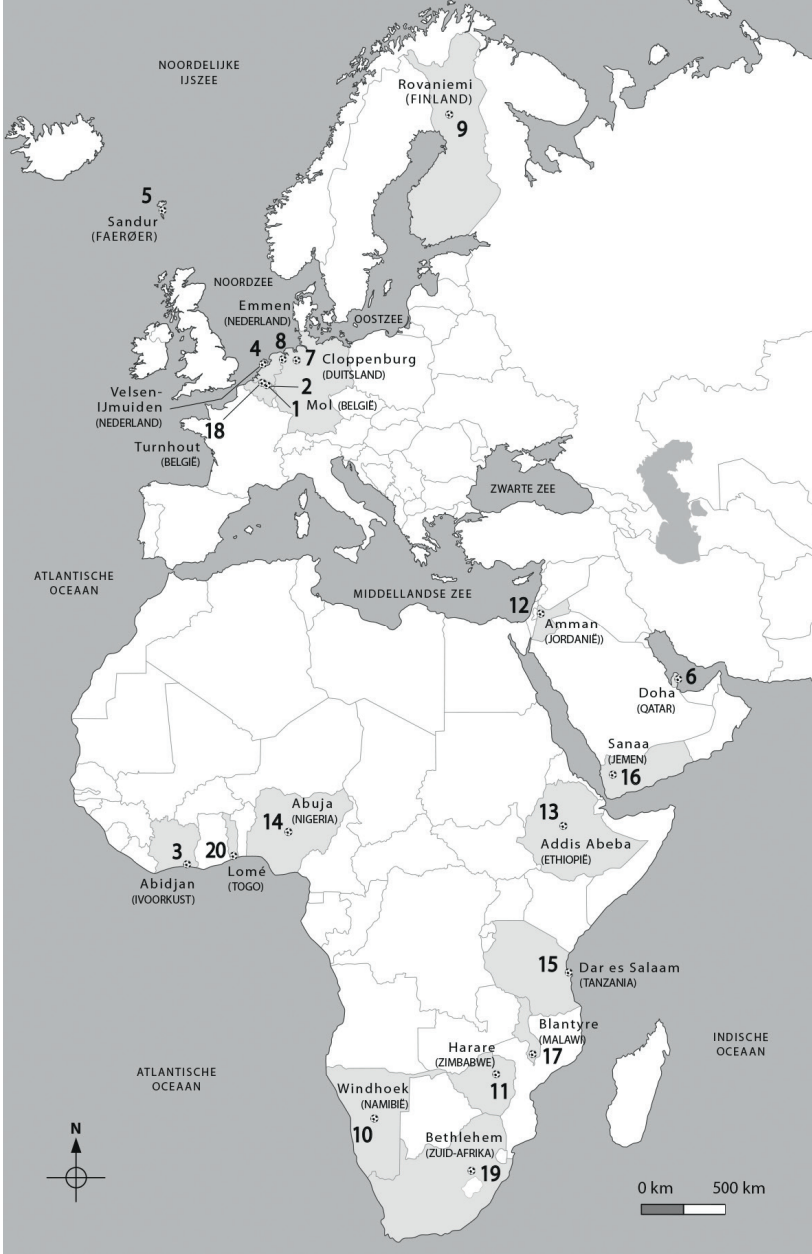
De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op het fotomateriaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen nog rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*'De wereld is een boek.
Wie niet reist, leest maar één bladzijde.'*
Aurelius Augustinus

'Een winnaar is een dromer die nooit opgeeft.'
Nelson Mandela

*'Mik naar de maan.
Zelfs als je mist, kom je tussen de sterren terecht.'*
Les Brown

INHOUD

Woord vooraf.

De Belgische 'Special One' door Walter Meeuws 8

Inleiding 12

1 Van psycholoog tot trainer 17

2 Alle begin is moeilijk 28

3 Terug naar de Faerøer. Walvissen,
voetballende ministers en speedboten 47

4 Qatar. Van de sneeuw naar de woestijn 61

5 Cloppenburg. Het einde van de Nederlandse filosofie 78

6 FC Emmen. Catenaccio in het land van Crujff 93

7 RoPS Rovaniemi. De maffia in Lapland 104

8 Namibië. Heilig verklaard in het Beloofde Land 114

9 Escape from Zimbabwe 141

10 Shabab Al-Ordon. Getouwtrek in het Midden-Oosten 152

11 Ethiopië. De magische kracht van een volkslied 160

12 Nigeria. De droomjob die geen werkelijkheid werd 173

13 Young Africans SC. Yanga! Yanga! Yanga! 181

14 Jemen. Omsingeld door kalasjnikovs 189

15 Malawi. Psychologische oorlogsvoering met Nigeria 202

16 Turnhout. Op een halfuurtje thuis 215

17 Free State Stars. Het meest verrassende ontslag 226

Epiloog. En nu? Blijven dromen! 236

WOORD VOORAF

DE BELGISCHE 'SPECIAL ONE'

'IK WIL VOOR MIJN VIJFTIGSTE TRAINER ZIJN van Real Madrid', zei Tom Saintfiet in 2003, toen we samen aan de slag waren bij het Qatarese Al-Ittihad.

Die boude uitspraak is Tom ten voeten uit. Zelden ontmoette ik iemand met zo'n onblusbare ambitie. Maar wat hem minstens even goed typeert, is dat hij er hartelijk om kan lachen als ik hem er nu, ruim tien jaar later, op wijs dat de tijd stilaan begint te dringen om zijn voorspelling te realiseren. Want hoe zelfbewust hij ook overkomt als het op voetbal aankomt, in de omgang is hij bijzonder aimabel. Daarom klikt het ook zo goed tussen ons.

Tom was 27 toen hij bij Lierse SK kwam aankloppen om er stage te lopen voor zijn UEFA-trainerscursus. Ik was op dat moment trainer op het Lisp en had nog nooit van Tom Saintfiet gehoord, maar hij maakte meteen indruk met zijn vlotte babbelen en zijn zelfverzekerdheid. Ik vroeg hem om een opwarming voor te bereiden, maar daar nam hij geen genoegen mee. Tom schoof een van a tot z uitgewerkte training onder mijn neus. Typisch Tom, zo zou ik later merken. Zijn tomeloze ambitie neigde naar arrogantie, maar daar had ik een zwak voor. Als speler en coach had ik met dezelfde reputatie te kampen, dus herkende ik veel van mezelf in hem.

Bovendien had ik op zijn voorbereiding niets aan te merken, dus besloot ik hem – een snotneus van 27 – meteen voor de leeuwen te gooien. Ik vind namelijk dat als iemand stage komt lopen als toekomstig trainer, je moet nagaan of hij goed kan omgaan met de vaak sterke persoonlijkheden in een spelersgroep. En die waren er toen wel bij Lierse, met onder meer Eric Van Meir, Carl Hoefkens en Jurgen Cavens. Tom doorstond de

test met glans. Uiteraard probeerden enkele jongens hem wat te jennen, maar Tom smoorde die plagerijen als een ervaren rot in de kiem. Ook inhoudelijk stond hij zijn mannetje, want geloof me: voetballers toetsen de man die voor hen staat altijd op zijn kennis en vaardigheden.

Toen ik drie jaar later iemand zocht die aan mijn zijde wilde werken bij de Qatarese club Al-Ittihad, dacht ik aan Tom. Hij was jong, had geen gezin, ik was overtuigd van zijn capaciteiten. Dat ik terugdacht aan een stagiair van drie jaar eerder, heeft ook te maken met het feit dat Tom in de tussentijd niet had nagelaten om contact te houden. Of ik in de toekomst nog aan hem zou denken, vroeg hij dan. Ook dat is tekenend voor Tom. Hij profileert zichzelf graag, zorgt dat hij wordt opgemerkt en legt voortdurend contacten. Zo herinner ik me hoe hij er steevast bij kwam staan als ik iets aan het bespreken was met de sjeiks. In zijn ambitie om hogerop te geraken wilde hij au sérieux genomen worden.

Ik heb me daar nooit aan gestoord, integendeel. Hoewel je als hoofdtrainer de eindverantwoordelijkheid draagt, heb ik al mijn assistenten – een woord dat ik eigenlijk niet graag gebruik – in de eerste plaats als collega's beschouwd. Zij mochten trainingen geven en kregen inspraak in de tactische keuzes. En reken maar dat Tom gretig gebruikmaakte van die kansen. Bij tactische discussies kon ik maar beter bij de zaak zijn, want hij greep elk potentieel discussiepunt aan om zijn eigen visie te delen. Maar dat deed hij altijd op een volwassen en respectvolle manier. Hij kende zijn plaats. In tegenstelling tot sommige andere hulptrainers met wie ik heb samengewerkt, heeft Tom het vertrouwen dat ik hem schonk nooit beschaamd. Hij is absoluut geen potenzager, wel een professionele en gedreven collega op wie je kunt rekenen.

Dat geldt trouwens ook buiten het voetbal, want hoe zelfzeker hij naar de buitenwereld ook overkomt, zeker als het over het spelletje gaat, in de omgang is hij een bijzonder sympathieke en sociale persoon. Daarom is hij ook een vriend geworden. Toen ik na een busongeval met mijn Egyptische club Wadi Degla een tijdlang in een coma lag, heeft hij voortdurend contact gehouden met mijn vrouw en kinderen, zo bezorgd was hij. En als hij me tegenwoordig opbelt, vraagt hij elke keer hoe het met mijn familie gaat, in het bijzonder met mijn kleinzoon Louis, die genezen is van een zware ziekte. Ja, hij heeft een groot hart.

Vaak belt hij me op om raad te vragen. Toen hij twijfelde tussen de aanbiedingen van Shabab Al-Ordon in Jordanië of Al-Ittihad Aleppo in Syrië bijvoorbeeld, of toen hij zich afvroeg of hij bij de Ethiopische voetbalbond mocht klagen over het erbarmelijke hotel waar hij was ondergebracht.

Daaruit blijkt dat Tom een verstandige kerel is die heel bewust stilstaat bij zijn job. Dat zit hem soms in kleine details. Ik herinner me hoe hij me in het begin van zijn carrière vroeg hoe hij zich moest kleden voor een wedstrijd, een interview of een persconferentie. Ergens was dat aandoenlijk, maar tegelijk getuigde het ook toen al van professionalisme en perfectionisme. Als jonge, onbekende trainer zocht hij nog zijn weg in het trainersbestaan.

En of hij zijn weg gevonden heeft! Tom belandt altijd op zijn pootjes, in die mate dat wij hier thuis vaak breed glimlachen als we lezen of horen dat hij is aangesteld als bondscoach van Jemen of trainer van Free State Stars. ‘Hij heeft het toch maar weer mooi voor elkaar gekregen’, zeggen we dan tegen elkaar. Dankzij zijn ambitie, zijn geldingsdrang en zijn netwerk opent Tom deuren en slaagt hij erin zijn dromen te verwezenlijken. Ik ben er dan ook van overtuigd dat hij vroeg of laat het WK zal halen als bondscoach.

Anderzijds botst Tom door zijn zelfzekerheid soms ook op dezelfde muren als ik in het verleden, en zeker in België. Nadat ik een jaar bij Ajax had gespeeld, kreeg ik in eigen land het verwijt dat ik me te ‘Hollands’ – lees: te zelfbewust – gedroeg. ‘Wat denkt die wel?’ is nu eenmaal de reactie die je in België nogal snel krijgt als je kiest voor een vernieuwende aanpak of stijl.

Daar kan Tom van meespreken. Hij is enorm veeleisend voor zichzelf en verwacht dat vaak ook van zijn omgeving, maar lang niet iedereen kan daar even goed mee om. Zeker toen hij nog maar pas kwam kijken, bleek dat onbekend vaak onbemind was. Tegenwoordig wordt hem dan weer verteld dat hij het Belgische voetbal niet goed meer kent. Dat kreeg ook ik te horen na mijn vijf jaar in Turkije (Gençlerbirliği), Marokko (Raja Casablanca), Qatar (Al-Ittihad) en de Emiraten (Al-Jazeera). Onzin, natuurlijk. Feit is dat mooie resultaten in het (verre) buitenland vaak schromelijk onderschat worden.

Wat die zelfzekerheid betreft, wil ik trouwens benadrukken dat Tom een gezonde evolutie heeft doorgemaakt. In al zijn bezetenheid voor het trainersvak bezondigde hij zich in zijn jonge jaren weleens aan doordrammen. Hij dacht de waarheid in pacht te hebben en drukte zijn mening door. Maar de ruwe kantjes van zijn eigenzinnigheid zijn er in de loop der jaren afgevijld, waardoor hij tegenwoordig veel meer openstaat voor andere inzichten. Hij is een volwassen, flexibele en sociaal voelende trainer geworden.

Ook op tactisch vlak heeft hij een bocht gemaakt. Het valt mij op hoe trainers met een uitgesproken, vaak flamboyante persoonlijkheid kiezen voor een systeem dat gebaseerd is op een strikte, defensieve organisatie. Denk aan Georges Leekens of José Mourinho. Omgekeerd is de offensief ingestelde Josep Guardiola een bijzonder sobere man, zo ontdekten Tom en ik toen we hem ontmoetten in Qatar, waar hij toen speelde. Tom hoort ongetwijfeld in het eerste rijtje thuis, want op een bepaald moment zei hij de Hollandse school adieu. En ik kan hem geen ongelijk geven. Ooit kreeg ik met Ajax een 1-4-pandoering van PSV, waarop Ajax-icoon Sjaak Swart sakkerde: ‘Tja, PSV speelt countervoetbal. Wat is daar nu leuk aan?’ Maar de Eindhovenaren hadden wel gewonnen! Tot dat inzicht is Tom ook gekomen, wellicht mede in functie van de ploegen die hij gecoacht heeft. Dus hanteert hij vaak de tactiek van Mourinho, bijgenaamd The Special One.

Voor mij is ook Tom Saintfiet een bijzonder speciale man. Of hij net als de Portugees ooit Real Madrid gaat trainen, laat ik in het midden, maar hij is een topcoach met een toppersoonlijkheid. Hoog tijd dat u hem wat beter leert kennen.

Walter Meeuws

INLEIDING

AMPER 17 WAS IK, toen ik wist dat ik voetbaltrainer zou worden.

Ik zat in het laatste jaar van het middelbaar, en er werd van ons verwacht dat we een eindwerk maakten. Al mijn klasgenoten kozen voor een economisch thema, want dat was ons hoofdvak, maar ik wijdde mijn paper aan 'Voetbal en Training'. Mijn leraar lichamelijke opvoeding was mijn promotor, maar ik haalde de mosterd vooral bij mijn toenmalige club Westerlo. Mijn trainer leende me wat vakliteratuur en ik dook zelf de bibliotheek in op zoek naar andere bronnen. Hoewel ik een verdienstelijke speler was, was ik vooral bezeten door de tactiek, het systeem achter het spelletje. Trainer worden, dat was mijn ambitie.

Ambitie. Als er één woord is dat me typeert, dan is het wellicht dat. Ook als kind al wilde ik alleen maar beter worden, hogerop klimmen. Met dat ene doel voor ogen: profvoetballer worden.

Ik schreef me op mijn negende in bij mijn eerste club, Mol Sport. Dat was in 1982, niet toevallig het jaar van mijn oudste voetbalherinnering: het iconische doelpunt waarmee Erwin Vandenbergh titelverdediger Argentinië nekte in de openingswedstrijd van de Mundial in Spanje.

Als preminiem en miniem was ik centrale verdediger. Technisch was ik geen kraan – als ik een boom moest dribbelen, liep ik er gegarandeerd tegen – maar ik was wel groot, sterk, behoorlijk snel en begiftigd met een goede traptechniek. Vandaag verbaas ik nog steeds mijn spelers tijdens wedstrijdjes latje-trap op training. Maar mijn belangrijkste troef was dat ik het spel van jongs af aan heel goed kon lezen.

Op mijn 13de of 14de was ik doorgaans de beste speler op het veld, zij het bij de B-ploeg. Ik merkte dat de jeugdwerking in Mol Sport niet van die aard was om mijn droom te helpen verwezenlijken. Dus drong ik er bij mijn vader op aan om me te laten verhuizen naar het naburige Wezel

Sport, dat over een degelijke academie beschikte. Volledig op eigen initiatief. Mijn vader was wel een voetballiefhebber – supporter van Berchem Sport, net als ik trouwens – maar hij heeft me nooit gepusht. Hij heeft me wel altijd gesteund in mijn dromen en wilde diep vanbinnen ook dat ik beter werd. Het klassieke verhaal: tijdens de wedstrijd roerde hij zich niet, maar op de terugweg had hij altijd zijn kritische analyse klaar.

Omdat je als kind in principe levenslang vastlag bij de club waar je was ingeschreven, moest mijn vader me vrijkopen bij Mol Sport, zodat ik in Wezel aan de slag kon. Een terechte beslissing, zo bleek: ik schaafde er mijn spel in die mate bij dat na één seizoen tweedeklasser Lommel kwam aankloppen. Hoewel ik het daar tot kapitein van de ploeg schopte, kreeg ik te horen dat ik het volgende jaar niet bij de UEFA-junioren zou spelen. Mijn ambitie dreigde opnieuw gefnuikt te worden, dus trok ik naar Geel, waar ik wel naar waarde werd geschat. Ik maakte er deel uit van de lichter van latere Rode Duivel Bart Goor, maar het mocht niet zijn: tijdens de voorbereiding scheurde ik de kruisbanden van mijn knie. Na mijn revalidatie probeerde ik het nog bij Westerlo, op dat moment nog een derdeklasser, maar intussen liep mijn middelbare school af en kwam ik op het punt dat ik levensbelangrijke keuzes moest maken...

Het moge duidelijk zijn dat voetbal al vanaf prille leeftijd mijn leven domineerde. Maar zo zijn er natuurlijk wel meer kinderen en tieners. Terugblikkend vind ik het veel frappanter dat ik al op zulke jonge leeftijd bewust nadacht over mijn dromen en over de stappen die ik moest nemen om die dromen te bereiken. Misschien had de scheiding van mijn ouders daar wel mee te maken. Ik was toen twaalf en mijn broer en ik bleven bij mijn vader wonen. Hij runde fulltime een succesvolle kapperszaak, zorgde dat er elke avond een vers bereide maaltijd op tafel stond, deed het huishouden en bracht mij naar elke training of wedstrijd, eerst in Mol, daarna naar Wezel, Lommel, Geel en Westerlo. Tussendoor reed hij ook nog eens met mij rond om voetbalwedstrijden en stadions in Nederland of Duitsland te gaan bekijken. Kortom, hij was een vader en moeder tegelijk, een bewonderenswaardige man die zijn tegenslagen overwon en er het beste van maakte. In die periode is ook bij mij de rotsvaste wil ontstaan om iets van het leven te maken. Om mijn ambitie na te jagen.

Daarom heb ik als trainer altijd beredeneerde stappen gezet, net zoals ik dat als tiener al deed. Een vluchtige blik op mijn cv wekt misschien de indruk dat ik van hier naar daar verhuis, zonder een groter plan, maar niets is minder waar. Elke beslissing die ik heb genomen, elke ploeg die ik heb gecoacht, beschouwde ik als een nuttige tussenstap richting een van mijn ultieme doelen: trainer worden in de Belgische eerste klasse (of een andere professionele Europese competitie) en/of ooit een wereldkampioenschap bereiken als bondscoach. Dat aan sommige van die keuzes risico's verbonden waren, nam ik er graag bij.

Uiteraard besef ik dat ik tot nu toe geen doordeweekse carrière achter de rug heb. En ik zou liegen als ik beweert dat ik niet wakker lig van het imago dat daarmee gepaard gaat. Door de hoeveelheid clubs en landen waar ik al gewerkt heb, bestempelt men mij als een globetrotter, of als 'iemand met wie het wellicht moeilijk samenwerken is'. Nog erger vind ik dat men twijfelt aan mijn capaciteiten. En dat allemaal zonder het verhaal erachter te kennen.

Met dit boek hoop ik een aantal van die vooroordelen uit de weg te ruimen en aan te tonen dat ik als trainer nog niet vaak heb gefaald. Af en toe heeft mijn eigen ambitie me verkeerde keuzes ingefluisterd, maar veel vaker hebben externe factoren, buiten mijn macht, een invloed gehad op hoe mijn carrière tot nu toe is verlopen.

Voor alle duidelijkheid: ik heb absoluut geen spijt van hoe de afgelopen vijftien jaar zijn verlopen, integendeel. Mijn passie voor voetbal heeft me tot bij de meest uiteenlopende clubs, landen, culturen en mensen gebracht. Daarom biedt mijn verhaal niet alleen een overzicht van mijn sportieve hoogdagen en tegenslagen, maar ook van mijn vele hartverwarmende, tenenkrullende, hilarische en angstaanjagende belevenissen. De zee rond de Faerøer-eilanden betekende bijna mijn dood – tenminste dat vreesde ik – maar bood me ook het adembenemende uitzicht op voorbijzwemmende walvissen. In het Midden-Oosten ontmoette ik wereldsterren in marmeren stadions, maar deed het geratel van machinegeweren me ook onder een tafel duiken. In Finland speelde ik onbewust mee in een maffiafilm, terwijl dezelfde schurk me halsoverkop uit Zimbabwe deed vluchten, dwars door de brousse. En tussendoor verloor ik mijn hart in Namibië, vlogen mijn spelers bijna de

lucht in tijdens een trip naar Angola en bezorgde het volkslied van Ethiopië me kippenvel.

Met het relaas van die sportieve en persoonlijke ervaringen hoop ik een einde te maken aan de vaak bekrompen manier waarop in België, en bij uitbreiding in de andere Europese voetballanden, naar de rest van de wereld wordt gekeken.

Af en toe word ik van arrogantie beschuldigd, maar wat dan gezegd van uitspraken als: ‘Trainer in Afrika? Wat stelt dat voor?’ Hoe vaak heb ik dat al niet moeten horen!

Een ander voorbeeld: wanneer een Belgische trainer in Cyprus aan de slag gaat, vragen journalisten zich hardop af wat hij daar in godsnaam gaat zoeken. Terwijl APOEL Nicosia niet zo lang geleden de kwartfinales van de Champions League bereikte. Daar kunnen de Belgische teams alleen maar van dromen!

Wanneer een speler in Qatar gaat voetballen, heeft iedereen het over een ‘zandbak’. Maar de accommodaties zijn er – dankzij het olieged, natuurlijk – om duimen en vingers van af te likken. Is dat in België altijd zo? En zijn alle Belgische clubs even professioneel omkaderd als pakweg de nationale ploeg van Namibië, waar ik drie jaar heb gewerkt?

Vooraleer ik verdacht word van verzuring: ik breek hier alleen een lans voor een open geest en een weidse blik. Ik heb zelf het geluk gehad dat mijn vader een succesvolle zelfstandige was en dat wij ons daardoor altijd mooie reizen hebben kunnen veroorloven. Op mijn negende gingen we naar Amerika op vakantie, we reisden ook naar Portugal, Griekenland en Tenerife, en we hadden een appartementje aan zee. Zo kwam ik op plaatsen waar veel kinderen van mijn leeftijd nooit kwamen. De wereld is voor mij dus altijd groter geweest dan die enkele straten rond de kerktoren. Vandaar dat ik er in mijn zoektocht richting droom geen enkel probleem mee had om mijn horizon te verbreden, ook letterlijk.

Op sociaal vlak hield dat onvermijdelijk opofferingen in: aan mijn jeugd en mijn studietijd heb ik bijvoorbeeld geen vrienden of kameraden overgehouden. Maar dat betekent geenszins dat ik een einzelgänger ben. In België en Nederland heb ik via het voetbal enkele échte boezemvrienden leren kennen, zoals Marc Vleugels (voorzitter Beerse), Frits Ziengs (Emmen) en Gert Laeremans (ex-manager Geel), en daarnaast

kan ik ook altijd op Walter Meeuws, Jan Hauspie (*Sport/Voetbalmagazine*) en Tom Boudeweel (*Sporza*) rekenen als ik advies nodig heb op voetbalvlak.

Ook in het buitenland heb ik nood aan mensen om me heen. Daarom maak ik, overal waar ik kom, vrienden. Vanzelfsprekend zijn dat vluchtigere relaties, waardoor je nadien vaak terugvalt op Facebook en sms'jes. Maar wanneer we elkaar terugzien, is het wel altijd even hartelijk. Namibië is een uitzondering: daar heb ik niet alleen mijn echtgenote gevonden, maar ook mensen leren kennen die daar deel uitmaakten van mijn vaste vriendenkring.

Ik kan dus zeggen dat ik dankzij het voetbal een wereldburger geworden ben. Die term verwoordt beter wie ik ben dan 'globetrotter'. Het is immers nooit mijn bedoeling of ambitie geweest om van hot naar her te reizen. Maar tot nu toe is mijn carrière nu eenmaal in andere richtingen geëvolueerd, en daardoor kan ik, zoals ik in dit boek doe, terugblikken op een onvergetelijke periode vol boeiende ervaringen en kennismakingen.

Hopelijk geniet u er ook van.

Tom Saintfiet

HOOFDSTUK 1

VAN PSYCHOLOOG TOT TRAINER

‘Ik streef altijd naar het hoogste, en het liefst zo snel mogelijk.’

WAS DE AMBITIE OM PROFVOETBALLER TE WORDEN nog realistisch? Of kon ik me beter concentreren op mijn interesse in het trainerschap? Dat was het dilemma waar ik op mijn 18de mee te maken had.

Bij Westerlo mocht ik geregeld opdraven bij de nationale reserves, maar op die leeftijd is dat niet het niveau dat nog veel uitzicht geeft op een profcarrière. Dus stelde ik mijn hoop op de zogenaamde Heizelschool, waar ik een trainersdiploma wilde behalen. Mijn vader zag wel in dat ik bezeten was van het spelletje en vond dat geen slecht idee. Alleen wilde hij dat ik eerst nog ‘een echte opleiding’ volgde. Turnleraar zei me niet veel, want handenstand en andere lenigheidsoefeningen waren niet aan mij besteed. Nee, dan zag ik het meer in psychologie. Met mensen leren omgaan, leek me een vaardigheid die me later goed van pas zou kunnen komen.

Eerst trok ik naar de universiteit van Leuven. Omdat ik het niet zag zitten om meermaals per week over en weer te reizen naar Westerlo, bood ik me aan bij Stade Leuven, dat net van tweede naar derde klasse was gezakt. De bedoeling was om bij de B-kern mijn conditie en mijn techniek te onderhouden, maar na enkele testwedstrijden kreeg ik tot mijn eigen verbazing een contract voor de eerste ploeg aangeboden. Ik maakte er deel uit van een talentvolle jonge ploeg met veel Franstalige jongens. Een van mijn ploegmaats was Jean-Claude Lokilo-Eyenga, een naam die bij de voetbalfans misschien nog een belletje doet rinkelen. In 2014 dreigde hij ermee zijn 16-jarige zoon weg te halen bij Anderlecht omdat paars-wit naar zijn mening niet genoeg bood.

Door het vertrouwen dat ik kreeg, begon ik toch weer te hopen dat er misschien toch nog iets uit mijn spelerscarrière te halen viel. Met een plaats op de bank of 'er soms bij zijn' nam ik geen genoegen, waardoor ik mezelf te veel druk begon op te leggen. Dat had helaas een omgekeerd effect, maar dat rusteloze en ambitieuze is gewoon sterker dan mezelf: ik streefde toen al, en nu nog altijd, naar het hoogste, en het liefst zo snel mogelijk. Ik wil altijd en overal laten zien wat ik waard ben.

Naast mijn passage bij Stade Leuven werd ik ook geselecteerd voor de ploeg van de KU Leuven, als enige student van een niet-sportieve richting. We veroverden de Belgische universitaire titel, de mooiste herinnering aan mijn eerste jaar als student. Want de examens vielen tegen: ik was niet geslaagd. Van mijn vader mocht ik mijn jaar opnieuw doen, maar ik besloot voor een graduaat psychologie te gaan, in Antwerpen. Dat was immers de enige richting waar sportpsychologie tot het curriculum behoorde. Ik had me tijdens de zomer van 1992 aangesloten bij de ambitieuze tweedeprovincialer Oud-Heverlee, vlak bij Leuven, maar door mijn keuze voor Antwerpen, verhuisde ik na enkele maanden naar vierdeklasser Oude God Mortsel, waar ik twee jaar heb gespeeld. Mijn trainers waren er onder meer ex-Rode Duivels Theo Custers en Bob Dalving en Albert Van den Bergh (ex-Lierse en -Antwerp). Het werd een verhaal met ups en downs, want ik liep steeds vaker spier- en enkelblessures op. Achteraf bekeken denk ik dat in heel mijn bescheiden spelerscarrière meer out geweest ben dan fit. Misschien heb ik te veel van mijn lichaam geëist op momenten dat het niveau eigenlijk te hoog voor me was.

HET MENTALE ASPECT VAN VOETBAL

Terwijl mijn fysieke problemen als voetballer toenamen, kreeg mijn ambitie om trainer te worden steeds meer vorm tijdens mijn studie in Antwerpen. Het vak sportpsychologie stond vanaf het tweede jaar op het programma. Ik was de enige die het volgde in combinatie met hoofdrichting bedrijfspsychologie. Ik was vastberaden om in het voetbal aan de slag te gaan en beschouwde voetbalclubs – en zeker topclubs – als bedrijven, die bijvoorbeeld ook een weldoordacht humanresourcesbeleid

moeten voeren. Alle andere studenten in die les volgden als hoofdrichting klinische psychologie, wat logisch was. Zij wilden veelal in ziekenhuizen of de psychiatrie aan de slag en met het vak sportpsychologie leerden ze hoe je atleten tijdens hun revalidatie of een mentale dip kunt bijstaan.

In het laatste jaar moesten we drie maanden stage lopen en alweer maakte ik een aparte keuze: ik was de enige, en de eerste, die zijn stage zou toespitsen op het vak sportpsychologie. Ik kwam bij eersteklasser KV Oostende terecht, waar ik Ignace Barroo mocht assisteren. Tegenwoordig zie je steeds vaker sportpsychologen opduiken bij voetbalclubs, maar van een succesverhaal is zelden sprake, omdat ze – naar mijn mening – te weinig op dezelfde golflengte als de spelers zitten. Dat voordeel had ik in Oostende wel. Terwijl Barroo, naast zijn job in het ziekenhuis, vooral actief was bij de jeugd, manoeuvreerde ik me in de entourage van het eerste elftal. Omdat ik zelf nog voetbalde, merkte ik dat ik dezelfde taal als de spelers sprak.

Daardoor kon ik bij Oostende ook degelijk onderzoek doen voor mijn thesis, die wel meer de klinische toer op ging. Ik wilde de psychologische kant van sportblessures achterhalen – een logische keuze voor een broze speler als ik. Er waren op dat moment al veel boeken geschreven over fysio- en kinesitherapie en revalidatietechnieken, maar nog maar heel weinig over wat zich in het hoofd van een speler afspeelde. Uit mijn gesprekken met de KVO-spelers bleek dat het mentale aspect de facto een belangrijke invloed had op het herstel. Zo gaat iemand die voor het eerst geblesseerd is, daar moeilijker mee om dan iemand die het al eerder meemaakte. Die laatste weet immers sneller wat het precieze probleem is, weet daardoor ook welke revalidatie nodig is en gaat daar zonder paniek mee om. Tenzij hij natuurlijk al te vaak is uitgevallen, dan kan er misschien ook moedeloosheid intreden.

Zelf heb ik jaren later, bij mijn zoveelste operatie, een epidurale verdooving laten toedienen, zodat ik de handelingen van de chirurgen zelf kon volgen. Ik heb ze horen zagen en beitel, ik heb mijn knie vanbinnen gezien, met mijn kruisband helemaal aan flarden... Ik praatte met de dokters, die de operatie voortdurend toelichtten. Ik kan deze methode aan iedere voetballer aanbevelen om zich mentaal te wapenen: als je zelf ziet wat er allemaal stuk is en hoe de binnenkant van je knie of enkel eruitziet, zul je inzien hoelang het duurt om te herstellen en hoeveel inspan-

ningen het zal vragen. Want geloof me: als je een afgescheurde kruisband ziet, besef je dat je niet meteen weer op het veld zult staan.

Ook stress is een probleemfactor. Als je stress hebt, worden je bloedbanen nauwer, met alle gevolgen van dien voor de bloeddorstroming, de circulatie van de zuurstof in het bloed en het herstel. Het is dus belangrijk dat spelers ontspannen kunnen revalideren. En dat kan alleen als ze zich goed in hun vel voelen. Wat zie je helaas al te vaak? In het begin is iedereen met je begaan, maar als je zes maanden revalideert, vermindert die aandacht van trainer, medespelers, media en supporters. Je raakt een beetje in de vergetelheid en voelt je geen deel meer van de ploeg. Bovendien doemen allerlei andere vragen op: 'Geraak ik ooit nog op mijn niveau? Zal ik een nieuw contract krijgen? Is het financieel nog leefbaar zonder al die premies?' Enzovoort. Maar omgekeerd is iemand die je pusht ook niet altijd een goede zaak. Je mag niet te snel en te overhaast willen terugkeren, want dan riskeer je te hervallen. Er moet dus een evenwicht zijn tussen aandacht en geduld. Dat was zo'n beetje de conclusie van mijn thesis.

PROEVEN VAN HET NOORDEN

Vreemd genoeg was mijn droom altijd geweest – al sinds mijn 13de of 14de – om in Scandinavië te voetballen. Want als er een Scandinaviër in België voetbalde, dan was ik daar supporter van. Zelfs als het om een IJsländer bij derdeklasser Heultje ging. Stroomde er op een of andere manier Vikingbloed door mijn aderen, ik weet het niet, maar als in *Sport 80* een artikel over zo'n speler verscheen, knipte ik dat uit, en als er een reportage op tv was, zat ik aan de buis gekluisterd. Mijn droomploegen waren niet Anderlecht of Club Brugge, maar Fram Reykjavik en RoPS Rovaniemi. Dat laatste had te maken met ene Pasi Tauriainen, een Finse middenvelder die in 1986-1987 voor mijn favoriete club Berchem Sport in eerste klasse speelde, en van RoPS overkwam. Ik denk dat ik altijd wel een soort buitenbeentje ben geweest. Zo moet ik ook de enige jongen in Mol geweest zijn die supporterde voor Berchem, waar mijn grootvader verzorger was geweest en waar mijn vader bij de jeugd had gespeeld. Sinds hij me begin jaren tachtig had meegenomen naar de twee wedstrijden tegen Club Brugge, droeg ik een geel-zwarte sjaal.